

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 pettih Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inserati petti vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNISTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 8. — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190 — JESENICE. Ob kolodvoru 101. Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

AVSTRIJA V FAŠISTIČNIH VODAH

Po sodbi italijanskega tiska pofaštenje Avstrije pod Dollfussovim režimom naglo napreduje

Rim, 14. septembra. AA. Italijanski listi, ki so se doslej vzdržali vseh komentarjev o Dollfussovem govoru ter se omejili samo na reprodukcijo dunajskih vesti, prinašajo danes daljše članke, v katerih hvalijo Dollfussa. Tako govori »Messenger« o »čudovitem Dollfussovem pogumu« in pravi: »Avstrija ne dvomi o uspehu se reorganizacijo države, ki se ga je avstrijski kancelar lotil. Delo, ki ga je že napravil, mu s svojo široko zasnovanjostjo jamči popoln uspeh.« Dollfussov apel na vse Avstrije, ki so dobre volje, da se zgnezne pod zastavo patriotske fronte, naglaša list, je našel globok in navdušen odgovor v javnosti.

»Popolo di Roma« se ne omejuje samo na hvalisanje Dollfussa, temveč poudarja, da zveni iz kancelarjevega govora korporacijska tendenca. Nato pravi: Zdaj je Avstrija na vrsti. Stara Avstrija je izginila in z njo sta režim. Nov človek je načelnu njene vlade, človek z novimi doktrinami. Tudi Avstriji je potrebno, kakor se je to zgodilo v Italiji pred 10 leti, da strne vrte svojega prebivalstva, da doseže svoj cilj.

»Corriere della Sera« piše o programu dr. Dollfussova in o reformi avstrijske ustave ter ugotavlja, da fašizem čim dalje bolj napreduje in da postaja univerzalen, dočim je demokracija v neizogibnem propadanju. Dr. Dollfuss je v svojem govoru izrecno naglasil tri triumfalni pohod fašistične ideje. Država, ki jo hoče dr. Dollfuss ustvariti, je fašistična zvezna država. Ob tradicijah spoštovanja načela avtoritete iz višje avstro-ogrške monarhije, kakor tudi sprično stalnih katoličkih tendenc sedanjega režima, se bo čim bolj olajšala izvedba njegove zamisli. Dr. Dollfuss je postavil red v Avstriji pod avtoritetom vlade in tako rešil državo hudič pretresljajev. Sedaj skrbi za bodočnost, ker ve, da bo prisko vse, kar je dosegel, in nevarnost, če bi se ohranil stari red in sistem. Dr. Dollfuss bi rad ustvaril novo državo, ki bi harmonično združila vse sile avstrijskega naroda. On ve prav

dobro, da mora izvršiti svojo nalogo v celoti, ker bi polovični ukrepi samo preprečili to konsolidacijo.

Francosko svarilo

Pariz, 15. septembra. Č. Socialistični »Populaire« kritkuje zelo ostro zadnje izjave avstrijskega zveznega kancelarja dr. Dollfussa. List navaja razne komentarje francoskega tiska o avstrijskem vprasanju in pravi, da ti komentarji samo varajo francosko javnost. Pri tem ugotavlja, da francoski tisk simpatično spreminja razvoj fašizma v Avstriji, dočim se je sedaj vedno boril proti fašističnemu udejstvovanju. Na koncu pravi, da bosta Dollfuss in Starhemberg dovedla Avstrijo v nesrečo. Prej bi moral premagati v državi socialiste, toda nikar naj si ne mislita, da bodo avstrijske delavške možnosti popustile, da se jim bo odvzelo, kar so si pridobile s preštevilnimi žrtvami v borbi z avstrijsko soldatostko in po polomu avstro-ogrške monarhije. To naj bo glesen opomin avstrijskim pustolovcem in evropskim vladam, ki podpirajo kancelarja dr. Dollfussa.

Angleži proti rimskemu protektoratu

London, 15. sept. AA. Opozicijski listi se v današnjih izdajah izpravšajo, kako reakcije utegne zbuditi Dollfussov govor na razvoj avstrijskega problema. Zanimivo je, da je učinek tega govora na liberalno in laburistično javnost, ki se sicer v zunanjih politiki običajno skladata, bistveno različen. Tako pravi »Daily Herald«, da se v bodoče ne sme videti v avstrijskem kancelarju sovražnika nacionalnega socialismu, temveč pasivno orodje italijanske politike. Pod videzom konflikta med diktaturo in svobodo, pravi list, prihaja prava slika problema jaeno na dan. Jasno se vidi, da gre za tekmovanje med celinskimi velesilami, kdo bo imel kontrolo nad podinavskimi državami. Avstrijski nacionalni socialisti so

orodje v rokah Nemčije, Dollfuss in njegovi prijatelji so pa orodje v italijanskih rokah.

List nato omenja nevarnost, v katero bi se spustila Velika Britanija, če bi se mešala v te stvari, in zaključuje: Edina možna pot je apel na Društvo narodov.

Komentirji avstrijskih vladnih krogov

Dunaj, 15. septembra. g. O skorajšnji notranje političnih spremembah v Avstriji je izvedel vaš dopisnik z dobro poucene strani, da se pričakovanja glede nalega političnega preobračna ne bodo izpolnila. Razvoj avstrijske politike bo šel evolucionalno po začrtani poti. Vse viharne želje in temperamenti, kakor jih kaže n. pr. Heimwehr, se bodo morali ukrutiti v tem smislu. Najprej bo vlad utrdila razmere načina pri sebi, in sicer tako, da se bosta združili fronta podkancelarja Winklerja s patriotsko fronto, ki jo, kakor znano, vodi kancelar Dollfuss sam. Tudi glede vstopa Heimatschutza v patriotsko fronto se bo na najbrže v kratkem odločito. V osebnih vprašanjih se v kratkem pričakuje odstop socialnega ministra dr. Kerberja, proti čigar politiki se opazajo razni ugovori. Glede na vprašanja, ali bo vlad izbrala pot spoznega z narodnimi socialisti ali pa ugodila zahtevi Heimatschutza za fašistično totalitet, ni pričakovati takoj kmalu končnejšev odločitve, ker je z ozirom na razmre priporočljivo stvar še nekaj časa odgoditi. Nevarnost nasilnega poskusa rešiteve je potem takem vsekakor odstranjevanje.

Avstrijski finančni minister v Rimu

Dunaj, 15. septembra. Č. Doceca nepričakovano je odpotoval danes dopoldne finančni minister dr. Buresch z letalom v Rim. Kar kar zatrjuje v vladnih krogih, je njegov odhod v Rim v zvezi z zaključnimi poselovanji o avstrijskem mednarodnem posojilu.

Poljski parlamentarci v Ljubljani

Na svoji turneji po Jugoslaviji dosegajo poljski parlamentarci v Ljubljano s posebnim vlakom v torek 19. t. m. ob 9. dopoldne. Vseh poslancev in senatorjev je 30, poleg še tri gospode. Vodi jih maršal sejma (predsednik skupščine) dr. K. Svitalski. V Ljubljani si po prihodu ogledajo znamenitosti mesta, opoldne imajo kosilo pri g. banu, ob 3. popoldne se odpeljejo z avtomobili v Blejs, kjer se jim prirede pričetja, potem se vrnejo okoli 11. ponoči v Ljubljano, a z vlakom okoli polnoči se odpeljejo proti Mariboru in na to preko Avstrije in Češkoslovaške zopet v domovino. — Prepričani smo, da Ljubljana ne bo zaostala za drugimi mestami v državi, ki so z vso znano slovensko gostoljubnostjo sprejeli brate Poljake, zavedajoč se velike važnosti, ki jo igra Poljska v slovanskem svetu.

Tudi avtobusi in avtotaksi morajo pobirati prispevke za Rdeči križ

Banske uprava razglasja: Po razpisu ministrica za trgovino in industrijo z dne 11. septembra 1933. II. br. 33568-u morajo vse podjetja, vrste obrt rednega prevažanja oseb z motornimi vozili, v smislu čl. 42, točke 11. zakona o društvu Rdečega križa kraljevine Jugoslavije v dnevih od počeniški 17. do vključno 23. tekočega meseca pri prodaji vozovnic pobirati takso v korist glavnega odborja imenovanega društva, in sicer po Din 0.50 za vsako vozovnico do Din 100, a se enkrat toliko za vsako začelo stotino preko Din 100. Pobrano takso je po preteklu zgornjega propagandnega tedna odvesti v oblastu, pri katerem se prejemajo predpisane vozovnice (VII. oddelk. 1. kr. banke uprave, odnosno sreskemu načelstvu), ki vrši tudi nadzor nad pravilnim pobiranjem takse, da jo uradno odpošije glavnemu odboru Rdečega križa. Prestopki se kaznujejo.

Izostanek izletniškega vlaka Ljubljana-Karlovec

Zaradi slabe frekvence in proslave 25-letnico septembrskega dogodka v Ljubljani bo izostal v nedeljo 17. septembra na proggi Ljubljana gl. kol.-Karlovec in obratno izletniški vlak, ki odhaja iz Ljubljane gl. kol. ob 5.19 in prihaja v Karlovac ob 10.26 ter odhaja iz Karlovca ob 16.58 in prihaja v Ljubljano gl. kol. ob 22.16.

INOZEMSKIE BORZE

Curtis: Pariz 20.21, London 16.38, Newyork 363, Bruselj 72.06, Milan 27.30, Madrid 42.15, Amsterdam 208.30, Berlin 123.35, Dunaj 57.75, Praga 15.33, Varšava 57.76, Bukarešta 3.06.

Potres v Mali Aziji

Carigrad, 15. septembra. AA. V Hasan-kalehu v pokrajini bližu Erzeruma so čutili hud potres z več tresljajmi. Ali je potres zahteval tudi človeške žrtve, se še ne več vasi je precej prizadetih.

Karambol dveh parnikov

Bukarešta, 15. septembra. AA. Davi ob 6.30 se je rumunski potniški parnik »Cetate Albă« blizu Braile na Dunavu zaletel v neki češkoslovenski parnik in se potopil. Človeških žrtv ni bilo.

Boj proti lakoti in mrazu v Nemčiji

Hitlerjevski načrt za obvezno socialno akcijo v zimskih mesecih — Prisilna dobrodelnost

Berlin, 15. sept. g. Nemško javnost je včeraj presenetil velikopotezni načrt za obvezno socialno akcijo v zimskih mesecih — Prisilna dobrodelnost

bodo morali prevzeti postopne odtegljaje od svojih mesečnih prejemkov v korist zimske pomozne akcije. Zaposleni delavci bodo morali mesečno oddati iznos zasluga za eno delovno uro. Lastniki bančnih in čekovnih računov si bodo morali dati mesečno odpiscati določene zneske s svojimi računov v korist te akcije. Razen tega bodo izdane debrodelne pisemne znamke in bo uvedena posebna loteria. Nabiranje živil po deželi se bo moralo po možnosti vršiti v času zetve. Po veletrgovinah z živili in manjših trgovcih se bo blago nabiralo tako, da bodo lastniki trgovin napovedali množino in vrsto razpoložljivega blaga, ki bo zabeleženo v posebnih zbirnih poljan, na podlagi katerih se bodo izdajala nakazila. Sličen bo postopek tudi za nabavo kuril in oblike. Vsa zabavila bodo morala mesečno oddajati čiste dobitke enega večera. Vsa ta akcija bo obvezna za vse sloje prebivalstva.

Sestanek zunanjih ministrov Male antante

Pariz, 15. septembra. AA. »Petit Paris« poroča, da se bodo zunanjii ministri držav Male antante sestali v Sinaji 22. septembra. Na dnevnem redu bodo pred vsem vprašanja gospodarske obnovbe. Srednje Evrope in Balkana. Zunanji ministri bodo pri tej priliki razpravljali tudi o delu sveta in skupščine Društva narodov in o novem zasedanju razočrtevene konference.

Francoski letalci v Rusiji

Kijev, 15. septembra. AA. Na letališču je francoskega letalskega ministra Cota sprejelo 150 pilotov in letalcev. Minister Cot je s svojimi spremjevalci odšel v mesto, kjer mu je prebivalstvo priredilo navdušen sprejem. Jutri bo minister Cot odletel v Harkov.

Pariz, 15. septembra. AA. Davi ob 7.37 sta Codos in Rossi odletela z letalom »Joseph Lebrinx« v Varšavo, ob koder bosta letela v Moskvo, da se pridružita francoskemu letalskemu ministru V. Moskvo je danes odletelo tudi letalo »Biarritz«.

Strasbourg, 15. septembra. AA. Letalca Codos in Rossi in letalo »Biarritz«, ki so hoteli brez pristanka priti do Varšave, so moralni zaradi slabega vremena pristati na letališču v Entzheimu. Polet bodo nadaljevali jutri.

ELITNI KINO MATICA

Telefon 2124

Danes neprekliceno zadnjikrat ob 4., 1/4 in 1/10 zvečer

Scampolo

po znameniti Nicodemijevi drami

DOLLY HAAS

Karl Ludvik Diehl, Paul Hörbiger
Oskar Sima

Jutri primera operete: »Havajska roža.« — Dopolnilo Paramount zvočni tehnik.

Potres v Mali Aziji

Carigrad, 15. septembra. AA. V Hasan-kalehu v pokrajini bližu Erzeruma so čutili hud potres z več tresljajmi. Ali je potres zahteval tudi človeške žrtve, se še ne več vasi je precej prizadetih.

Karambol dveh parnikov

Bukarešta, 15. septembra. AA. Davi ob 6.30 se je rumunski potniški parnik »Cetate Albă« blizu Braile na Dunavu zaletel v neki češkoslovenski parnik in se potopil. Človeških žrtv ni bilo.

Žrtve letalske katastrofe na zadnji poti

Počastitev žrtev letalske nesreče pri Ljubljani se je izvršila ob ogromni udeležbi sočustvjučega prebivalstva

Ljubljana, 15. septembra.

Včeraj popoldne je Ljubljana izkazala zadnjo čast nesrečnim žrtvam naše civilne avtakice. Ogromna udeležba Ljubljancov pri pogrebu vseh štirih žrtv je pričala, kako globok vtis je napravila silna nesreča na vse mesto, bila pa je obenem tudi dokaz globokega sočutja Ljubljancov do svojih pokojnih.

Ob 15. je nastopil zadnjo pot pokojnemu trgovcu in horzni senzal bišču: dobrovoljec Ivan Lušin. Pogreb se je vrnil iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu. Krsto pokojnega so poljali na lafeti, v žalnem sprevodu so pa poleg pokojnika visokošolec Hrovatin, mešani pevski zbor »Taborac« pa je zapel žalostnik.

Nekoliko pred 17. so se začeli zbirati v Zvonarski ulici člani raznih naših nacionalnih, zlasti pa primorskih organizacij in društev, na katerih se pričakovalo dobrovoljnega pokojnika. Vlado Blagovščinov krsto, ki je župnik Barle blagovščinov krsto, se je v imenu kluba primorskih akademikov poslovil od pokojnika visokošolec Hrovatin, mešani pevski zbor »Taborac« pa je zapel žalostnik.

Ob 17. je zavrel grob grobov grobov na njegovem zadnjem poti. Žalostnik je bil župnik Barle blagovščinov krsto, ki je župnik Barle blagovščinov krsto, se je v imenu kluba primorskih akademikov poslovil od pokojnika visokošolec Hrovatin, mešani pevski zbor »Taborac« pa je zapel žalostnik.

Ob 18. so se začeli zbirati v Zvonarski ulici člani raznih naših organizacij in društev, na katerih se pričakovalo dobrovoljnega pokojnika. Vlado Blagovščinov krsto, se je v imenu kluba primorskih akademikov poslovil od pokojnika visokošolec Hrovatin, me

Nova pridobitev Ljubljane

Z zgraditvijo delavskega azila je dobilo ljubljansko delavstvo veliko higijensko zatočišče, borza dela pa primerne uradne prostore

Ljubljana, 15. septembra.

Na vogalu Gospodovske in Bleiweisove ceste so zgradili lepo, veliko palačo, ki je na zunaj preprosta, a pri letelj svetle barve, v notranjosti je pa obseg velik, moderen hotel. Ljubljana dobi prepotreben v vsem zahtevam ustrezajoč delavski azil, ki ga bodo otvorili v začetku novembra.

Ko je vzniknila ideja, naj Ljubljana zgradi delavski azil, so se meščani precej zanimali za gradnjo, nekateri zlasti zato, ker so določili, da bodo zidali na takem prostrem kraju. Meščani so se bali, da se bodo zaradi delavskega azila zbirali delavci ter brezposelnici v okolici. V poslopiju bo tudi, kakor znano, urad borze dela, toda bojazni meščanov je bila neupravičena, ker bodo prostori borze dela dovoljeni, da se ne bodo delavci zbirali po cestah.

Mestna občina je izprevidela, da so prostori borze dela v Delavski zbornici neprimerni, toda njena naloga ni bila prekrbeti temu uradu primernih prostorov, pač pa se je že zdavnaj pokazala potreba, da bi mesto dobro primeren delavski dom, da bi bilo preskrbljeni vsaj nekaj delavcev, ki morajo stanovati sedaj v barakah. Azil je namenjen predvsem za delavce same in samice, ker so v njem samske sobe. Prvotno so nameravali zgraditi dom predvsem za zaposlene delavce, sedaj pa pa na namenjen tudi brezposelnim. Mestna občina je namreč dobila brezobrestno posojilo od Javne borze za delo, da zgradi delavski azil pod pogojem, da bo dala v zgradbi na razpolago uradne prostore za borzo dela. Dobili so le 4 milijone Din, kar ni mnogo za gradnbo dela in opremo tako velike zgradbe. Da pa lepa ideja ni ostala le na papirju, se je zavzel za njen uresničenje z vsemi silami občinske, svetnik g. Iv. Tavčar. Zgraditi na parceli, ki ni velika in ne idealna za visoke zgradbo, poslopije, kti vsebuje mnogo samskih spalnic, prostore borze dela, javno kuhinjo itd., ni bil lahek problem. Pri nas delavski azil doslej še ni bilo in projektant je proučeval inozemska poslopja te vrste. Kjer stoji sedaj lepa zgradba, je bila včasih globoka gramoznica, ki so jo pa pozneje zasuli s slabim materialom. Temelje za poslopje so moralni zaradi tega kopati zelo globoko ter sta zato dve etaži skoraj povsem pod zemljo. Tla spodnje kleti so 6.50 pod cestnim tlakom.

Vse te terenske in tehnične težkočede je premagal projektant zelo posrečeno. Poslopije je trinadstropno, na vogalu ima pa še četrto etažo, v kateri je sredino velika dvorana. S pritlikom in omnenjeno kletno etažama ima poslopje 7 etaž. To je torej tudi že majhen nebobičnik, cesar pa ne opaziš s ceste, na dvoriščni strani je pa poslopje precej visoko.

V najnižji etaži, drugi kleti so shrambe javne kuhinje, ki je v prvi kleti, večka kopalnica s prhimi, kotačnimi, pralnimi in desinfektorji. Vse etaže so pa v posebnem odnosu, kar moramo objasnit, da vam bo razumljiv notranji ustroj poslopja. Ob Bleiweisovi cesti je stopnišče azila za moške, ob Gospodovski cesti za ženske. Brezposelni ali delavec, ki hoče priti v azil, bo prišel po stopnicah v visoko pridičje, kjer ga bo sprejel oskrbnik v svoji pisarni kot hotelski vratar. Ce bo brezposelni umazan ali morda ušiv, ga bo oskrbnik poslat za dve etaži nižje, v spodnjo kleti.

Poslopje po Bleiweisovi cesti je dolgo 43 m, ob Gospodovski pa 21 m. Zazidana ploskev obsega v prvi kleti 627 m², v prvem nadstropju pa okrog 520 m².

Ze po obsegu poslopja, po vzorni rešitvi tlorčeta in lepih številnih prostorih novi delavski azil dokazuje, da je mestna občina storila pomembno socialno dejanje. Zgradba sama pa tudi hvali projektanta mestnega arh. inž. Mušiča in stavbno podjetje inž. Jos. Dedeck.

benka odvaja iz jedilnice ne posebnem vozičku v umivalnico, ki je poleg kuhinje. V istem prostoru bodo tudi pripravljali živila za kuho. Razen teh prostorov je tu še več pritlikin, sobe za služenčad, garderober za osoblje itd. Živila bodo dvigali iz prostornih kleti iz spodnje etaže v kuhinjske prostore po posebnem dvigu.

Vse pritlikje je določeno za prostore borze dela. Razporeditev prostorov odgovarja vsem zahtevam, razen tega so pa tudi vsi dovolj veliki. — Ljubljana je dobila primerno borzo dela. Dodobi in prostori za moške in ženske delojevalec in za delodajalce so povsem ločeni. Brezposelni delavci bodo prihajali v borzo dela skozi poseben vhod ob Bleiweisovi cesti. Najprej bodo prišli v prostorno čakalnico, ki bo dovolj velika v primeru s številom brezposelnikov, ki prihajajo zdaj na borzo dela. Stene v čakalnici so obložene s keramičnimi ploščami tako visoko, da zidovje ne bo umazano. Iz čakalnice prispev v poslovnično borzo dela pred hine. Prostor del je pod pisare lesena stena, zgoraj zašteklena. Pisarna je zelo velika, le prav za prav v dvoranah. Posebej ločen je na prostor za blagajno in je precej manjši od pisarne, ki je tako velika, da bo lahko imel v njej seje upravljen odbor. Oddelek za ženske je ob Gospodovski cesti. Čakalnica za ženske je precej manjša od moške, ker ni potrebna tako velika. Iz moške čakalnice je še izhod na prostorno verando, ki jo bodo brezposelni lahko uporabljali, če bo čakalnica pretesna. Ta čakalnica bo hkrati tudi ogrevalnica, ki je zelo potrebna pozimi, ko brezposelni zmrzujejo na cestah. Od lin bodo brezposelni odhajali na prostoro skozi poseben izhod, da se ne bodo vratili skozi čakalnico. Vhod za uradništvo in za delodajalce je z vogala poslopja, kjer je tudi vhod v javno kuhinjo. Dvoje stopnic drži navzdol v jedilnico, druge stopnice pa v visoko pritičje v borzo dela. Uradniki bodo vstopali iz male predstobe direktno v urad, delodajalci in duševni delavci pa imajo na desni manjšo čakalnico, ki je odprtta proti pisarni, da lahko stopiš k linam.

V nadstropjih so samo spalnice s pritlikinami. V vsakem nadstropju sta po dve skupni umivalnici, h katerima je priključen prostor za gardebo in čiščenje čevljev. V tem prostoru bo vsak stanovanec pustil v svoji omariči čevlje ter nataknil copate, ko bo prišel domov. Tu bo tudi spravil milo in krtičko za zobe. Iz umivalnice pride tudi v malo kopališče. Pri eni umivalnici je pršna kopel, pri drugi pa kadna. Priključena so tudi stranišča. Stene so visoko obložene z emajliranimi ploščicami. V prvem nadstropju je 17 malih sob (2x3,70 m) z eno posteljo in ena večja z večimi posteljami, v drugem nadstropju je 24 malih in 5 večjih sob, prav toliko jih je v tretjem nadstropiu. V vseh sobah bo 166 postelj, med teh 13 za služenčad. Vsako nadstropje ima veliko dnevno sobo z balkonom na vogalu občin. Tretje nadstropje je namenjeno revnemu vajencemu. Dvorana v četrtjem nadstropju bo najbrže določena za predavalnico za valence.

Poslopje po Bleiweisovi cesti je dolgo 43 m, ob Gospodovski pa 21 m. Zazidana ploskev obsega v prvi kleti 627 m², v prvem nadstropju pa okrog 520 m².

Ze po obsegu poslopja, po vzorni rešitvi tlorčeta in lepih številnih prostorih novi delavski azil dokazuje, da je mestna občina storila pomembno socialno dejanje. Zgradba sama pa tudi hvali projektanta mestnega arh. inž. Mušiča in stavbno podjetje inž. Jos. Dedeck.

Komasacija občin v skofjeloškem okolišu

Skofja Loka, 14. septembra.

Po novi ureditvi občin, ki je povzročala toliko vesverskih razprav, posvetovanj in tudi razburjenje se v skofjeloškem območju ne bo mnogo izpremenilo, ker nam jih je ostalo do dosedanjih 11 občin še vedno 9. pa tudi teritorialno in v številu prebivalstva ostanemo do malega na istem. Komasacija občin je izvršena, pri tej prilikai pa ne smemo pozabiti naše največjih korporacij, ki jih zavzema več svojih vplivov, da se je upravljivih željam prebivalstva kolikor največ mogoče ugordilo, sreškega podobrja JNS, ki je bil neutrdljivo na deli za koristi vseh občin v okraju in vztrajno temelj želje posameznih občinskih organizacij JNS na merodajnih mestih tako, da so pristojni činitelji pustili zaradi izrednih tehničnih razmer ljudem samostojne občinske edinice.

Sporočilo o komasaciji občin stopa v ospredje v vprašanje občinskih volitev, ki bo do 15. oktobra. Cepav imajo te volitve prvenstveno gospodarski značaj, smo kljub temu prizrani, da bodo naši volilci tudi ob tej prilikli izbrali z zadostnim podarškom svojo narodno in državljansko zavest in potrdili inovate, da je le v nedeljivi Jugoslaviji edina naša rešitev. Razgovori začnute volitve so na vse strani zelo živahni in se pripravljajo tudi Selški in Poljanški dolini, da se odločnje prelomita s preteklostjo. Verjetno je, da obitajnega volilnega vrnjenja ponosno sploh ne bo, ker bo vloženo samo ena lista. Razgovori pa se vedova v teku. Precej komplikirani predpisi za sestavo kandidatne liste narekujejo predlagateljem znatno mero pozornosti, da bo zakon v vseh pogledih ugodeno. Že sedaj pa je gotovo, da bo izbral skofjeloški okraj iz volitev tudi v državljanskem in nacionalnem duhu znatno okrepljen, kar nas navdaha v upravljenem zadovoljstvom, tem bolj, ker se je našo občino le prerađo ocenjevalo z drugih vidikov.

Pristopajte k Vodnikovi družbi

Danes in jutri ob 14. uri
v ELITNEM KINU MATICI

Zadnji dnevi Pompejev kot zvočni film

ZKD cena: Monumentalno:

Iz novomeškega občinskega sveta

Novo mesto, 14. septembra.

Novomeški občinski zastop, ki je bil izvoljen l. 1927 in kasnejše deloma izpremenjen, se je zbral včeraj popoldne v mestni občinski posvetovalnici k svoji poslednji seji. Po odobrenju zapisnika zadnje seje je podelil predsednik občine dr. Josip Režek z zgradbi ceste v Kandiji na novo projektirano sejmische. Do sedaj so izplačali delavcem 47.647 Din, materialni izdatki pa so znašali 38.970 Din. Ker je prispevala banovina 18.650 Din, zadnje občinsko izdajki v višini 67.967 Din, kar je občinski zastop odobril. Obenem je sklenil, da se dela, v kolikor še niso končana dovršne. To se bo izvršilo v nekaj dneh.

Odobrila se je podpora 2000 Din po družnicu Glasbene Matice, ki se je že izplačala.

Za bližnje občinske volitve 15. oktobra sta se v smislu zakona o občinskih volitvah izvolila za člana reklamacijske komisije obč. odbornika Otmar Skale in dr. Ivo Cesnik.

V zapadnem delu mesta, na kolodvoru in njegovih okolic je poleti velik križ z vodo in tamčni zastopniki so že leta in leta zahtevali izboljšanje vodovodnih razmer. Zato je obč. zastop sklenil, da se razširi vodovodno omrežje od hiše železniške sekcije pred sreskim načelstvom do krizišča drž. ceste proti kolodvoru, nekako do nove cestarske zgradbe. Porabilo bi se 290 m cevi z debelino 80 mm v premeru. Cevi bi stale 39.150 Din, z notranjimi priključki Din 40.050. To bi bil nekak izhod za skrajno silo, če bi rezervoar na Marofu ne imel dosti vode.

Na prošnjo Stavbne zadruge drž. nameščencev je obč. zastop potrdil kupne pogodbe glede občinskih parcel, prodanih gg. Josipu Skerlu, Josipu Oblaku, Jos. Pungertarju in Ivanu Mežnarju, na katere se prenese lastninska pravica do že zazidanih parcel.

Občinsko lovišče se odda na javni dražbi za dobo treh let, oziroma, ako bi se občinsko lovišče prej združilo z loviščem občine Prečna, do časa te združitve. Vzlichena cena 250 Din.

Občinska pot nad mostom v Kandiji do Murne je močno izvožena zaradi kamnoloma za mlinom. Ugotovilo se bo, koliko se je pot prekomentno uporabljal, nakar bo zakupnik kamnoloma pozvan, naj jo spravi pod nadzorstvom v redno stanje, ker bi jo sicer občina popravila na njegove stroške.

Ko so v sedemdesetih letih razparcelirale mestne hoste v Rasnem na mestne hišne posestnike, je ostalo tudi mestni občini nekaj parcel. Na opozorilo, da je tam vse močno zamenjarlo, je obč. zastop sklenil, da pozove mestno županstvo lastnike gozdnih parcel kot sointeresente k sklepjanju, komu naj se poveri nadzorstvo gozdnih parcel in katera pota naj se popravi. Na posvetovanje bo povabilen tudi gozdarski referent inž. Fran Sulgaj.

Ob sklepju se je zahvalil župan dr. Režek obč. zastop za dolgoletno zaupanje. Poslavljajoči se obč. zastop lahko s ponosom zre na svoje plodonosno delo v teku dobreh šestih poslovnih let. Nova šolska zgradba, uradniška kolonija, nove ceste in razgibanje dolenjske metropole v tujskoprometnem oziru so najbistvenejši dokazi njegovega truda za blagor občine in občanov.

Naše gledališče DRAMA. Zacetek ob 20. uri. Petek, 15. septembra. Zaprt. Soča, 16. septembra: Vagoni. Premijska izven.

Druga premijska nove gledališke sezone v drami bo dvodejnska drama: »Vagoni«. Spisal jo je Miroslav Krleža, posloveni Josip Vidmar. Režija je dr. Branko Gavellova. V posameznih vlogah nastopajo gg. Mira Danilova in Nablocka, gg. Sancin in Gregorin, gdč. Kukčeva in g. Potokar. Incenzacija je napravljena po načrtih inž. arh. Ernesta Franca. Moderno pohištvo je posodila tvrdka Ticijan v Ljubljani. Krlež je brez dvoma eden najplodovitejših naših dramskih avtorjev, njegova dela so visoke umetniške vrednosti. Prepričani smo, da bo drugi deli, ki so v sklepjanju, tako dobro uspelo na našem odru.

Premijska Agonija bo jutri za izven.

Pohujšanje v dolini Šentjurški je imelo v reziji prof. Šestka v naši drami nad 40 predstav, dvakrat pa je bilo izvajano tudi v Zagrebu in Beogradu. Letošnjo režijo je prevzel zopet prof. Šestek v prepričanju, da bo imelo to delo velik uspeh. Skoro popolnoma nova je zasedba posameznih vlog. Umetnika Petra igra g. Jerman, njegovo družino Jacinto gdč. Kukčeva, župan je g. Cesar, županja ga. Juvanova, dacarje zopet g. Plut, dacarko na novo ga. Medvedova, ekspediterico igra ga. Rakačeva. Nov je učitelj Šviličaj v osebi g. Gregorina, prav tako notar — Bratina, stacnar — Sancin, štacnarica — ga. Gabrijelčičeva, cerkvnik — g. Lipah in debeli človek — g. Potokar. Popotnika igra g. Železnik, zlodaja pa g. Boja Peček, ki smatra to vlogo kot eno svojih najboljših dramskih kreacij. Incenzacija je popolnoma nova po osnutkih g. Uljaničeva. Premijska bo v nedeljo zvezč kot predstava izven.

Po tekmi izložbenih oken

Kakšne naj bodo izložbe, če hočemo, da dosežemo začeljeni učinek

Ljubljana, 15. septembra. Lepo prirejene izložbe so v ponos vsem mestu. V Ljubljani smo tudi v tem pogledu v zadnjih letih znatno napredovali in imamo posebno nekatere izložbe, ki bi bile v čast vsakemu velemestu. Nedavno je pribilo društvo aranžerjev konkurenčno tekmovanje ljubljanskih tvrdk, o katerem smo že poročali. Danes hočemo izpregoviti nekaj besed o tem, da vsakega delatnika zelo važen prodajni sredstvu.

Prireditve izložb je umetnost zase in spada v reklamno umetnost. Ta umetnost ne ni stara, ima manj kakor 20 let, da je pa dobro razvijati pred dobrimi 10 leti. Trgovci prej niso znali ceniti pomenu izložb in so jih uporabljali kot nekak skladniča. Se danes prevladuje pri večini populacije napadno naziranje, da mora biti izložba nabita do zadnjega kotička v zvezdu mogočim blagom. Angieži so bili prvi, ki so posvetili izložbam več pozornosti in so uvideli, da je bil prejšnji način prirejanja napaden.

Kakšen namen ima izložba? Mimoidočega je treba pred izložbo zadrljati in ga prisiliti, da si jo ogleda. To pa še ni dovolj; treba je opazovalcu vzbudit tudi željo do nakupa. Vse to je mogoče z dobrim aranžiranjem izložbe. Z več roko in okusom pridelava dekoracije, vendar pa ne razpolaga s primerilni sredstvi. Način prednjači našo mesto glede aranžiranja ostalim mestom v Jugoslaviji, bilo bi pa lahko še boljši. Zlasti manufaktura, kjer je dekoracija raznemora najlažja, bi se morale najbolj izkazati, opaža na pomanjkanje dobre voje, da celo nezainteresiranosti. Lepa izložba je ne samo v interesu kupčeve, z njim pridobi tudi mesto samo.

počasno pripravljamo v ogled vsem, ki hočajo videti lep brez običajnega »kiča« izdelan film.

Beležnica

Dnevne vesti

—**I**lj Vse organizacije Jugoslovenske narodne stranke opozarjam, da dobe vsa poslana in navodila gled občinskih volitev (glede sestavljanja kandidatnih list, izprenem, kdo more in kdo ne more kandidirati, kdo sme predlagati in voliti itd.) pri tajništvu glavnega odbora JNS v Ljubljani. Navodila in pojasnila zahtevajte pisme. — Sekretariat glavnega odbora.

—**Z**adnje potovanje parnika »Kraljice Marija«. Včeraj je pristal v splitskem pristanišču naš lukačni parnik »Kraljica Marija«, ki je prispeval s 300 angleškimi izletniki iz Benetk. Ob 11. je parniki nadaljeval vožnjo v Egipt. To je zadnje sezonsko potovanje »Kraljice Marije«. Na povratku iz Egipa ga bodo zasidrali in bo počival vso zimo.

—**K**oroške novice. Na Krščanjah bi se moral nedavno poročiti Alojzij Zwitter z Rude z Marijo Čemerjevo. Nekaj dni pred poroko sta obiskala svoje sorodnike na Krščanjih, kjer pa je ženinu nenadoma postalo slab. Morali so poslati po zdravniku, še preden pa je prišel, je Zwitter umrl. — Huda izguba je zadevala Artačevihi. Smrt ji je ugrabila skrbnega in blagega gospodara. Potočni Artač je bil star 36 let. Umrl je zaradi želodnege raka. — V Kortah je Bratstvarje družini umrla 85letna stara mati. Čaršova družina v Gonovcih je po v temu osemu dni izgubila že drugo hčerkino. Rezik. — V pondeljek 4. septembra so v Kranici v Ziljski dolini položili k večnemu počitku 74letnega Jurija Blümela, po domačem Klemencu. — Nedavno je v Bistrici pri Pliškovi izbruhnil ogromni pri posetniku Španpuhu, ki mu je zgorel hlev, vsa kрма in kmetijski stroji.

—**V**reme. Vremenska napovedi pravi, da bo spremenljivo vreme. Včeraj je deževalo v Ljubljani, Mariboru in Zagrebu. Najvišja temperatura je znašala v Skoplju 32, v Sarajevo 28, v Splitu 26. v Beogradu in Zagrebu 24. v Ljubljani 21.4. v Mariboru pa 19.6. Davi je kazal barometer v Ljubljani 763.9. temperatura je znašala 9.4.

—**S**trašna nesreča v Zagrebu. Na Novi cesti je včeraj ob 11. dopoldne neznan voznik do smrti povozil podzgorljenega Jurija Despaliča, sinčka služge banke uprave. Težak voz je šel otroku že čez nekaj minut Kočiču se za svojo žrtvijo ni zmernil in je vozil naprej, kakor da se ni prav nič zgodilo. Policia ga zasleduje.

—**Z**opet velika ponaverba v Zagrebu. Zagrebščka policija je izdala tralico za 43letnim Leopoldom Neumannom, knjigovodijo pri podjetju »Dancija«, ki je poneveril 98.300 Din na škodo Miroslava Dančiča, bivšega posetnika v Martičevi ulici, kjer je bil Neumann hšči upravitelj. Neumann je počel in Zagreba, baje jo je popihal v Celovec.

—**O**semnедvno svatovanje. Danes v dobi splošne gospodarske krize in pomanjkanja je zbudilo pravo senzacijo svatovanje, ki je trajalo polnih osmih dni. V Stanislu pri Somboru se je hčarka bogatega veleposetnika Jovana Matheisa poročila z revnim vajščnom. Posetnik je pozval 350 gostov, ki so rajali in svatovali polnih osmih dni. Prijeti so bili v celotni sestavi, kar je bilo slabo. Speklji so bili, 8 teleta, 5 odlokov, 400 koški, 800 piščancev, 180 ranc, 80 gosi ter po pili 2000 litrov vina in 80 sodčkov piva. Za zatek so pombili 3000 jic, ter poleg raznih koladev pojedli tudi 900 kg kruha. Lahko torej ni bil nihče.

Bolne žene dosežejo z uporabo naravnega »Franz Josefovec« grencice neovirano lahko iztrebljenje črevesa, kar često učinkuje izvanredno dobrodejno na obolele organe. Ustvaritelji klasičnih učnih knjig za ženske bolezni pišejo, da so ugodno učinkovanje »Franz Josefovec« vode ugotovili z lastnimi preiskavanji. »Franz Josefovec« voda se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Iz Ljubljane

—**I**lj Vsem okrajnim (krajevnim) organizacijam JNS v Ljubljani. 16. tm. ob 21. bo obvezni sestank za vse občinike naših organizacij v Ljubljani v Kazini I. n., mala balkanska dvorana. Sestanku prisostvuje g. minister dr. Albert Kramer. Pristop imajo samo občiniki okrajnih organizacij Sreski odbor.

—**I**lj Za nedeljsko prešlo septemberjski dogodki, ko se bo v Ljubljani odpril septemborskim žrtvam spomenik na pokopališču pri Sv. Križu in spominsko ploščo na Pogačarjevem trgu, so prevzeli častno predsedstvo g. ban dr. D. Marušič, g. knezoškoj Ljubljanski dr. Rožman, g. divizijski general Vi. Cukavac, g. župan Ljubljanski dr. D. Puc, dvorna dama ga. Franja Tavčarjeva in L. podstarosta SVJ br. E. Gangl.

—**I**lj Odbor društva »Slovec« vabi svoje člane, naj se polnočestveno udeleži spominske slavnosti, ki bo 17. t. m. v spominski žrtvam, ki so jih pred 26. leti kroglo avstrijskih trinogov pretrgale na zavednega jugoslovenskega življenja. Zbirališče pred Narodnim domom pri poštni hranilnici, točno ob 11.

—**I**lj Udeležence septemborskih demonstracij 1908. kdo so bili ranjeni ali sodno preganjeni, vabimo na sestanek, ki bo juči (v soboto) ob 18. v posvetovalnicu na magistratu. Pridite vse, zlasti tuji tisti, ki se prvega sestanka niste udeležili.

—**I**lj Palča trgovske akademije bo kmalu dograjenja. Fasada je omelanata do vrha do pritičja in bodo kmalu podprtji odre. Tudi ob delavskem azilu so že podrti ogle. Ob cestah je fasada omelanata do pritičja in barvana z belim kropljencem. Spodaj bo omelanata z rdečim terranovo omelom. Kmalu bodo tudi podrti zasilno ograjo ob stavbi, da ne bo več oviran osebni promet.

—**I**lj Jadranska straža vabi vse svoje člane, da se v čim večji številu udeleži spominske svečanosti 25letnice septemborskih žrtv, dne 17. septembra, in sicer ob 9. dopoldne v cerkvi Sv. Križa naše zadružnice za pokončnike Adamiča, Linda in Vinčičarja nato na pokončniki odprtka na grobnega spomenika ob 12 pa odprtka spominske plošče na Pogačarjevem trgu. Zbirališče za obhod po mestu bo ob 11. dopoldne pred Narodnim domom in na Bleiweijski cesti.

—**I**lj Zopet imajo svoj dan. Čeprav stopa policija beratcem na prste ter je strogo prepovedano zlasti beratcenje ob petkih, vse skupaj ne zaleže mnogo. Ne morejo jim dovedeti, da petek ni več njihov dan, da stari privilegij že dolgo ni več v veljavni. Kako da manifestirajo za svojo stare pravdo, poplavijo vsak petek mesto. Tudi danes jih je toliko, da je neprestano kakšen med vratni. Vsak drugi človek na cesti je berat. Nekaj jih je tudi mlajših in precej je žensk. V nekaterih družinah imajo beratcenje ob petkih že v gospodinjskem proračunu. Oni, ki so podjetni, beratijo korporativno, v družinah, ter si razdele teritorij. Več družin pa živi tudi na ratun svetega onemogočega člena, ki je še sposoben za beratcenje. Petek je zadnje čase že celo pridobil na svojem pomenu za berat, kar se lahko danes prepriča vsak na ulici.

—**I**lj Smrtna kosa. Na Vožarskem potu št. 3 je danes je danes umrl v starosti 70 let gospod Jakob Lotrič, delodavca Strojnih tovarn v Ljutomeru. Pokojnik je bil strokovnjak na svojem mestu. Delal je v obratu polnih 40 let in ga bo tovarna zelo pogrešala. Za njim zainjuje žena, hčerkka in sin. Bodisi mu hrabren blag spomin, rodbini naše izkreno sožalje!

—**I**lj Izlet na Lisco 980 m. Zveza za tujski promet priredi v nedeljo izlet z odprtih avtobusom preko Trojca, Celja, Laškega, Rimskih toplic, Zidanega mosta, od tam na Lisco. Peščoda 3/4 ure. Povratek čez Dolenjsko, Mokronog, Trebnje. Višnjo goro v Ljubljano. Odhod ob 1/4. ure. Povratek okrog 8. zvečer. Vožnja stane Din 130. Prijave sprejemajo »Putnike« (za nebotičnikom).

—**I**lj Ribnji trg je bil danes slabše založen z morskih ribami, ker je bilo zadnje dni neugodno vreme za ribolov na morju. Avtomobile, s katerim so nedavno začeli dovajati ribe na naš trg direktno od morja, se je vrnil prazen, vendar pa je bilo danes klubu temu dovolj rib, ker gospodinje niso mnogo rosegale po njih. Načelj je bilo sardel, ki so ih prodajali kg po 24 Din. To so tako zvane prave sardelle. »Navadni« so prodači po 24 din. do 30 Din. Drugih vrst rib, ki so običajno na našem trgu, je bilo samo po nekaj kilogramov. Najdražji so bili brancini po 44 Din. po 36 Din so prodajali orade in zobata, po 32 Din pa cevole in lignje. Jeguli, ki so po 28 Din in ki jih ljudje ne kupujejo posebno radi, je bilo tudi nekaj. Pečnih rib je bilo dovolj, vendar na ni bil trg z njimi bolj založen kakor z morskih. Načelj je bilo šunk, ki so po 30 do 32 Din kg, in platinic, ki imajo tudi stalno ceno. 10 do 15 Din kg. Postreli je bilo nekaj kilogramov zelo lenih, prodajali so jih pa kg po 50 Din kadar navadno. Liniani so po 45 Din, mrene pa po 25 Din. Tudi žab je bilo dovolj za naše potrebe. Kraki so bili precej toksi. Cene so neizmenjene, najbolj toljki kraki so po 1.25 Din komad.

—**I**lj Mestna hranilnica Ljubljanska je v počastitev spomina pokojnemu primarju dr. Vinku Gregoriču, blivšem predsedniku Mestne hranilnice Ljubljanske, podarila 500 Din za mestne uborce.

—**O**rkester na harmonike. Harmonika (mehi), že od nekdaj nekako nacionalno glasbilo našega ljudstva, se je v zadnjem času izredno izpopolnilo. Kakor raste zanimanje za to glasbilo, o tem pričajo med drugim vsakotekne tekme na ljubljanskem jesenskem velesemu. Že pred leti so skušali po zaslugu znane Hohnerjeve trdvice združiti vse harmonik v ansambelki igri. Poskus je uspel in danes imamo po vsem svetu (celo na Japonskem) orkestre na harmonike, ki prav uspešno muzicirajo na ljubljanskih koncertih. Četudi smo Slovenci navadno med prvimi, smo vendarle še te počitnice imeli priliko slišati v Mariboru in na Bledu orkester mladih harmonikarjev, ki je nastopil s prav lepim uspehom. Ni čuda, da se je pojavila tudi v Ljubljani želja, da bi se ustavil slišen orkester. Ako pa hočemo, da se bo ta želja uresničila, je treba tudi nekaj skrbnih priprav in temeljitega študija. Ker se igra izključno po notah, mora biti harmonikar, ki želi sodelovati v orkestru, podkovan po ne v igranju harmonike, temveč tudi v teoriji. V ta namen se bo otvoril v Ljubljani tečaj za malino (ne izpod šestih let), ki bo omogočil vsakemu, ki čuti veselje do tege glasbila, da se temeljito izobrazi v igranju. Če bo šlo po sreči, bomo že prihodne poletje slišali orkester domačih harmonikarjev. Da bo mogoče stvar dobro pripraviti, določiti program in dobiti vsaj približen pregled, naj se zglašijo interesi na Bleiweisovih cesti št. 21. pritličje med pol 1. in 2. ter med 5 in pol 8. popoldne, kjer bodo dobili vsa nadaljnja pojasnila.

Iz Celja

—**I**lj Sreška konferenca JNS v Celju. V soboto 16. tm. ob 14. se bo pričelo z mail dvorjan Celjskega doma v Celju načrnu srešku konference Jugoslovenske narodne stranke. Na konferenci boste poročala generalni tajnik JNS g. minister dr. Albert Kramer in narodni poslavec g. Ivan Prekortek. Gledate na važni inovati ed. vi se tice zlasti občinskih volitev, pa tudi drugih političnih in gospodarskih vprašanj, naj se udeležijo te konference vse delegati občinskih organizacij, to je vse predsedniki podpredsedniki in tajniki ter poleg njih še izvoljeni delegati, pa tudi vse župari in vse člani sreskega odbora. Na to konferenco, ki je posebno pomembna glede na bodoče občinske volitve, pa tudi pridaje poleg navedenih zastopnikov vse občinski odborniki dosedanjih občin v sreču in tudi drugi člani organizacij, ki se udeležujejo aktivno v javnem delu. Za predsednike, podpredsednike, tajnike in izvoljenje delegatov je med našim meščanstvom razumljivo zanimanje.

—**I**lj Propagandni teden za konzum sedja in grozijo bo od 2. do 8. oktobra. V tem namen je bilo v Skofiji Loka že več sestankov. Prvega je sklicala mestna občina in so se ga udeležili zastopniki sedjarjev in vrtnarske podružnice. Kmetijske zadruge, učiteljstvo vseh šol, Sokol in Kolo jugoslovenskih sestrov. Z županom Hafnerjem na čelu je bil izvoljen ožji odbor, ki bo organiziral omenjeni teden. Sličen sestanek, ki se ga je udeležil tudi kmetijski refeant Sustič iz Kranja, je bil dani na sreški izpostavljen. Sprejeti so bili sklepki, ki upravičujejo upanje, da bo propagandni teden v skofijoskem okraju prav lepo uspel. Sedaj ne bo šlo toliko v prodajo, pač pa grozja, ki so ga ljudje že prejšnja leta zelo radi kupovali.

—**I**lj Pasji ugriz. V pondeljek 11. t. m. je neki pes ugriznil 77letnega župana Antonia Gabra iz Lokarja pri St. Juriju ob juž. žel. v desno nogu, v torek 12. t. m. pa je pes nekega kovača ugriznil 43letnega kovača Valentina Jelanca iz Brašlovčev.

levi nadlaket. Gaber in im Jelenc se zdravita v celjski bolnici.

—**I**lj Deleven dan v ekskurziji OUZD v Ljubljani s dne 6./9. 1938, opr. št. 307-8-1938-145, je za ekskurzijo OUZD v Celju od 15. septembra dalje doloden zimski delovni čas in sicer: 1. Ob ponedeljkih, sredah in petkih se uradije redno ob 8. do 14., popoldne pa ima samo eden nameščen dežurno službo ob 16. do 17. 2. Ob torkah in petekih se uradije redno ob 8. do 14. in ob 18. 3. Ob sobotah se uradije ob 8. do 12., popoldan pa ima samo eden nameščen dežurno službo ob 16. do 17. 4. v ambulatoriju OUZD v Celju ima: (polog rednih uradnih ur ob 9. do 12. 45) bohnička redno vsak dan, razen ob sobotah, tudi dežurno službo in sicer: ob 8. do 9. in 17. 5. Ob nedeljah ima prazniki delo počivka. Prav tako je še pogodbena imena eden nameščen dežurno službo ob 9. do 11. Za spremembo načinjanje strank je odrejen čas ob 8. do 13. ostali čas pa pa je interna uradovanje.

Iz Ptuja

—**S**lovenski Narod prihaja sedaj vsak dan po izidu v Ljubljani z večernim vikendom ob 6.15 v Ptuj in se bo od 1. oktobra t. l. po prihodu vlaka dostavljal na dom vsem narodnkom, ki stanujejo v mestu. Mnogi, ki bodo prejeli naš list na ogled, naj si ga pazljivo ogledajo. Spoznali bodo, da posveča veliko pozornost tudi ptujskemu sreču. Narodna znača samo 12 Din na mesec z dostavo vred. Narodča še danes najstarejši in najpopolnejši dnevniki v Sloveniji. Povratek pa je bilo priznanih 779 glav. Prodanih pa je bilo 392 glav. Na svinjski sejem je bilo pripeljanih 122 prascev in 204 svinj. Cena prascev je bila za komad Din 130 do 275, svinje pa so se prodajale po 6.50 do 8.50 za kg žive teže.

—**Z**anmilanje za teketonovo tovarno. Nekaj češka skupina se zanimala za ustanovitev tekstilne industrije v Ptaju. Ogledala si je že tozadne prostore v cerkevni traktu v I. nadstropju bivše dominikanške vojašnice. Mestna občina je sklenila na seji upravnega odsekova, da je vojvodstvu podjetja pripravljena dati vse ugodnosti za čim boljši razvoj industrije. Z ustanovitvijo nove tovarne bi bilo tukajšnjemu ljudstvu zelo pomagano, ker se tudi tu čuti velika brezposelnost. Upajmo, da pride do realizacije tega načrta.

—**M**estnemu blagajniku g. Vinku Rožmarinu, ki se je nedavno ponesrečil s kolosem s tem, da se je zaletel v drveči avtomobila in ki je ležal pet dni onesrečen, so bolezen obraca na bolje ter je najhujšo krijo že prestal, kar je velika zasluga pravne zdravništva.

—**S**amosten občuten dolga. Ko se je pred dnevi vrnila okoli 21. ure posetnikova hči Ljube Barbare Barbara po banovinskem cesti z moškim kolesom domov v Pacinje, so je na cesti v masi med Gabernikom — Mostjem ustavili posetnikov sin Toplak iz Mostja ter hlapec Vidovič Jožef in prežitkar Jančekovič Jožef iz Kukave ter jo pozvali, naj stopi s kolesa. Potem so ji vzel Din 900 vredno moško kolo, češ, kadar bo poravnala do Jančekoviča za 350 l. vina v Toplaku za 27. 1. žganja, dobiti nazaj. Orožniki iz Jerščic so našli kolo pri Toplaku, in ga zaplenili do končnega izida kazenskega postopanja, ker oba trdita, da jima je Ljubljava kojo izzvala v zastavo.

—**T**ežka nezgoda. 53letna posetnica Salamun Marija iz Sv. Adraža v Halozah je bila zaposlena na polju, po neprivednostni pa je stopila na krampi, ki ji je presegel.

—**T**atvalna kolesa. Dne 9. t. m. se je načelo ob 21. ure vinčar Pajo Alojz iz Kukave in izletnik, ki so se z

A. Učenky:

171

Dve siroti

Roman

— Da, da! — so odgovorile vse v en glas.

Marjana si je globoko oddahnila.

Treba je pridobiti na času, ji je dejal poveljnik, a med njenim prijevidovanjem je minilo že precej časa.

V Marjani se je že oglašalo upanje, da bo mogla v odločnem trenutku obvladati strah in grozo, ki se bi nedvomno polotila njenih družic.

Toda baš tisti hip se je začul s krova silen trušč. Bila je mešanica krikov, kletev, naglib korakov in ropot težkih vrvi, ki so jih vlekli mornarji po krovu. Vmes so se pa slišali klici častnikov, ki so mornarji sprejemali njih povelja z obupnimi krikami.

Po prvih trenutkih groze, ki jih je vrekovala k tloru, so planile vse izgnanke k stopnicam, kjer so se začele prepirati in obdelavati s komolci, da bi čim prej prišle do vrat; a vrata so bila še vedno zakljenjena.

Marjana je skočila naprej in zastavila svojim družicam pot. In stoje na prvi stopnici, je zaklicala plamečih oči:

— Stojte! stojte! Spomnite se obljube, ki ste mi jo prav kar dale. Če bi nam pretila nevarnost, ste dejale, bi storile isto, kar so storile junaške žene na goreči ladji.

No torej, da! nevarnost nam preti. Toda mi jo lahko prepričimo, če ohranimo mično kri. In zato vam zdaj zoper kličem:

Na kolena, sestre, na kolena, in ta čas, ko si bo posadka prizadevala rešiti nas, molimo, da nam priskoči nebo na pomoč ali pa da reši bog vsaj naše duše. Če je nam že usojeno umrati.

Marjana je bila vsa izpremenjena. Bivša postopakev ljubica je stala ponosno vzavrnana in plamečih oči, podobna svetnici.

Vse izgnanke so presenečeno obstale pri pogledu na njo; in še tistim redkim, ki so hotele ugovarjati, je zamrla beseda odpora na ustih.

Nekatere so pri Marjaninih besedah celo padle na kolena.

Toda Marjana je komaj izgovorila svarilne besede, ko je naenkrat zadrhnula po vsem telesu.

Pod nogami je zaslišala prasketaje ognja. In skozi špranjo med dvema stopnicama se je pokadilo.

Konec je bilo njenega posredovanja. Še trenutek in dim se privali v medkrov, a posledica bo nepopisna panika. Kaj storiti?

Poveljnik je dejal: Treba je pridobiti na času... In tako je stopila Marjana z obema nogama na špranjo, ki se skozi njo prvič pokadilo.

Hotela je še govoriti, toda pod nogami ji je postajalo vedno bolj vroče.

— Treba je pridobiti na času, — je ponavljala tisto, ne da bi trenila z očmi. In še ko je v mislih sama obupala nad možnostjo rešitve, je mirila in tolazila svoje zbegane tovarisce.

Že je začutila na stopalih tudi skelečno bolečino. Toda z nevarnostjo je rasel njen pogum. Zatajila je bolečino in vzpodbujala svoje družice k poslumu.

Kar je nastal na krovu silen trušč. Obupni krik mornarjev so se slišali celo v medkrov.

Izgnanke so odgovorile z enakimi krikovi. To pot ni bilo mogoče niti misliti na to, da bi jih zadržala.

Marjana je še vedno molče prenashala bolečine na opečenih stopalih; kar je puhičil nov oblak dima skozi špranjo in napolnil medkrov.

Nepopisna panika se je polotila izgnanki; nesrečnice so se dobro zavedale, da so zaprte v kletki, ki se lahko vsak čas vname, a izhoda niso videle iz nje.

Kar so planile vse k vratom, da bi jih vlostile. Močnejše so brezobjirno pehale šibkeje od vrat, a če je katera padla, so jo kar pohodile.

Naenkrat so se pa proti pričakovanju vrata sama odprla.

Ko mu je bila Marjana obljubila, da

bo zadržala zbegano in strah svojih družic, je poročnik takoj odhitel na dno ladje, kjer je ogenj počasi toda neizprosno požiral ladjo.

Prišedši na kraj, kjer so mornarji neumorno gasili ogenj, je zvedel, da ga še vedno niso omejili, kakor so upali.

Ladja je bila stara in izsušena tako, da je les zelo rad gorel; ogenj je kmalu objel vse spodnje ogrodje.

V takem položaju ni bilo mnogo upanja na omejitev požara, tem manj, ker ognja ni bilo mogoče gasiti v vsem njegovem obsegu, kakor na suhem.

Poročnik je na prvi pogled spoznal vso resnost nevarnosti. Na vsak način je bilo treba poskrbeti, da bi ogenj ne prišel do smodnika.

Toda kako zadržati ogenj, ki je bil morda zajel vse ogrodje, da ne pride tudi do tega nevarnega kraja. Treba se je bilo nemudoma odločiti.

Samo poročnik je mogel dajati povelja, ki so se mu zdela potrebna za rešitev življence. Težka odgovornost je ležala na mladem častniku, ki je njegov pogum gotovo prekašal njegovo izkušenost.

Tako v začetku je že mislil na to, da bodo morda prisiljeni zapustiti ladjo, če je ne bo mogoče rešiti. Za ta primer je bil že dal potrebna navodila mornarjem in dvema častnikoma. Ti so bili z vsem potrebnim na svojih mestih v pričakovanju povelja, kdaj bo treba spustiti rešilne čolne na inorje.

Poročnik je stal pri steni, za katero je bil naaložen smodnik; napenjal je vse sile, da bi odvrnil ogenj od te stene. Dva moža sta pa stala na mostičku med častniško kabino in stražarnico pri krmilu.

— Ali misliš, — se je oglasti prvi,

— da bo ogenj zajel tudi ta del ladje...

— Presodite sami, gospod polkovnik, za odstranitev vsega smodnika bi bilo treba vsaj pol ure.

— No, in?

— Ne verjamem, da imamo še toliko časa...

— Torej misliš, da bo treba...

— Navrtni ladjo!... In gledati, kako se potaplja liki orehova lupina.

— Ta žrtev je torej neizogibna?

— Da, in srce se mi bo trgalo, ko bom moral zapičiti sekiro v bok uboge naše ladje, ki je celih osemnajst let nisem zapustil.

In podčastnik si je obriral solzne oči.

Zdravnik je moral napeti vse sile, da se je ubranil solz.

— Ali sluti poročnik neizogibnost žrtev, ki si govoril o nji?

— Saj je na najnevarnejšem kraju in se lahko sam prepriča, kako strašna nevarnost nam preti.

— Ali bi ne bilo dobro opozoriti ga?

— Poveljnik je on...

— To je res in tudi jaz poznam disciplino; toda tu gre za življence šestdesetih ljudi... in zato je najina dolžnost povedati poročniku, kaj nas čaka.

In ker je podčastnik še vedno okleval, je dejal odločno:

— S teboj grem!... Pojd!

Zdravnik je prijet podčastnika za roko in ga potegnil za seboj. V hipu, ko sta se približala poročniku, je bilo dno že polno gostrega dima.

Ogenj se je zadnje četrte ure naglo širil. Dim je silil v oči in zapiral ljudem sapo.

Mornarji so se moralni neprestano umikati gostemu dimu, pa so se vedno znova vrátili na svoja mesta.

Pogumnojši so naskakovali gorečo steno in gasili ogenj s kodeljijo, namerno v vodo. Drugi so pa pokrivali teče dno z mokrim peskom.

To so bila najučinkovitejša sredstva proti začetnemu požaru na ladji; toda to pot je bilo vse prizadevanje zmanj.

Vsi ti poskusi so ostali brezuspešni; dim je postal vedno gostejši in veter od zunaj ga je zanašal v vse kotičke goreče ladje.

Mornarji so na vse kriplje črpali vodo in polivali teče dno. Iz vedno gostejšega dima so se pa razlegali kriki in stokanje.

Ko mu je bila Marjana obljubila, da

Hagenbeckov živalski vrt

Podjetje je preskrbelo že 1000 levov, 1000 medvedov, 700 leopardov, 800 hijen, 400 tigrov, 300 slonov itd.

Vsi veliki živalski vrtovi sveta so menda preskrbljeni z Hagenbeckovim vremnjaka. Sam maroški cesar je naročil pri Hagenbecku svoje leve in leoparde. Hagenbeck je znal svojo trgovino z zvermi monopolizirati. Dresura zveri je v Hagenbeckovih živalskih vrtovih postranska stvar. Ustanovitelj je skrbel v prvi vrsti za lov divjih živali v dalmaj tujini, za prevoz v Hamburg in za laganje živalskih vrtov vsega sveta. O razpredelenem aparatu Hagenbeckova podjetja si navaden človek težko ustvari prave sliko. V Aziji je vzdrževal šest agentov, ki so mu preskrbovali na Pamiru, Kavkazu in Altaju kozorga, divje ovce in večje zveri, vse žive, mlade. In ti ljudje so imeli pod seboj okrog 1.500 Aziatov in njihova naloga bila loviti žive živali ter skrbeti za varen prevoz in preskrbo do prve postate civilizacije.

Posebno iskušeni lovec se je mudil vso zimo na Japonskem in Koreji, kamor je odpeljal velik transport zveri za cesarski živalski vrt. Vračal se je preko Sundskih otokov, kjer je lovil posebno redke živali, ki jih Evropa še ni imela. Drugi Hagenbeckov pooblaščenec je živel nekaj let v Indiji, da bi tam ustanovil stanico za lov divjih živali. Vrnil se je leta 1902, s transportom 20 slonov in mnogih divjih zveri, ki so kraljevale do teje v džungli. Dva druga lovca sta delovala na Kaspijskem morju, kjer sta lovila najrazličnejše водne ptice, a pomagali so jima kozaki. Štirje Hagenbeckovi lovci so zasedovali v Avstraliji klokane. V Braziliji so se mudili štirje Hagenbeckovi lovci več let, da celo v najnevarnejšem delu Južne Amerike, na Ognjenih otokih, ki jih Hagenbeckov aparat svoje postojanke. Hagenbeck je prodrl v divjo Afriko, ki je veljala takrat še za neznanico deželjo, in njegove ekspedicije so že davno prežale v Sudanu, ko so se Angleži še prepričali v najsliskovitejšem delu Tallina spomenik.

Do zadnjega niti ni bilo znano, kje se je ladja potopila. Šele zdaj se je posrečilo pojasniti to strinjat. Ko so iskali pred dvema letoma v Finskom zalivu potopljeni sovjetsko podmorniško »Tovariš«, so našli sovjetski potapljači blizu estonske obale ogrodje velike vojne ladje. Sovjetske mornarske oblasti so dognale, da gre za »Rusalko«, potopljeno pred 40 leti. Ladja se je potopila z dnem navzgor. Seveda jo je morje temeljito razdeljalo. »Rusalka« je bila zgrajena leta 1860 in spadala je med rusko brodovje starega tipa. Bila je že v slabem stanju, ko se je potopila. Ni izključeno, da bo še zdaj dognano, zakaj se je potopila, ker hočejo sovjetske mornarske oblasti njen ogrodje dvigniti iz morja.

Oba se je branita

Sodišče v ameriškem mestu Passaic v državi New Jersey, je obravnavalo oni dan zadevo, ki ne priča baš o resničnosti znanega izreka, da človeku ni dobro samemu biti.

66letni Poljak Petrewski je žal prepozno spoznal, da je njegova 30letna žena Helena premlada in zato jo je proti koncu lanskega leta prodal svojemu tovariju Maskinskemu; da mu jo je za en dolar. Menda je mislil, da ubije z enim udarcem dve muhi, ko da novoletno darilo sebi v svojem tovariju. Pa se je temeljito zmotil. Nekaj mesecov je šlo vse gladko, potem pa je prišel Maskinsk pred sodišče, ker je grdo ravnal s svojo ženo, ki so jo sodne listine smatrale za otočenčevó ženo.

Med obravnavo je pa prišlo na dan,

da je prišla žena po čudnih potih v obtoženče roke.

Sodnik je seveda takoj poklical njenega pravega moža in ga pozval, naj odpelje ženo domov.

Mož se je sodniku za ženo lepo zahvalil, a njegov tovaris obsojen na tri meseca zapora, je v veliko sodnikovo presečenje prosil, naj mu podaljšajo kazneni urki na leto dni, da bi se odpodil od zakonskih sladostí. Čeprav jih ni užival dolgo. Lepa Helena, ki je prišla takoj po možu, je bila pa tudi možno presečena. Noben mož ni hotel povedati, zakaj se je brani. Sta pa oba kavalirja.

General z vojaki izginil

Že vsa leta po vojni z Riffi v Maroku se vzdržuje vest, da je španski general Silvestre s svojimi 300 možmi v rokah maroški domačinov in da dele vse težko usodo sužnjev. Francosko vrhovno poveljstvo v Maroku te veste odločno zavrača. Vojaške oblasti pravijo, da so preiskale vsak kotiček v Maroku, pa niso mogle nikjer najti nobenega Evrope v ujetništvu. S tem pa še ni pojasnjena zagotovlja upodabljena španskega generala in njegovih vojakov. Med uporom rifskih Kabilov leta 1921 je vodil španski general Silvestre 10.000 mož kolonialne vojske v bitko. V Riffu so Špance presenetili uporniki z nenadnim napadom in več tisoč so jih pobili, še predno so se mogli nadaljnem postaviti v bran. Udeleženci kmeta zatrjujejo, da so videli, kako so uporniki ujeli generala Silvestra in okrog tisoč njegovih vojakov. Sicer so pa tudi pozneje, ko so prešeli mrtve in ranjene, točno ugotovili, da manjka okrog 2000 mož. O teh nihče ne ve, kam so izginili.

Od leta 1921 neprestano iščejo generala in njegove vojake. Prvotno so mislili, da so uporniki odgnali ujetnike bez francosko bojišča v oddaljene oaze francoskega Maroka. Agenti francoske tajne službe in zanesljivi domačini so preiskali vse oaze, a nikjer niso našli nobenega ujetnika. Zato so francoske oblasti zdaj proglašile, da na maroškem ozemlju ni nobenega ujetnika Španca. Popotnik pa pripoveduje, da so jim Arabci v pustinjah pravili v velikem belem poglavaru, ki je srušen domačinov.

Svetovni kolesarski rekord

Učitelj: Kdaj se dan podaljša? Miheo: Poleti, gospod učitelj. — Gospod učitelj, dan se podaljša proti koncu vsakega meseca, — se oglaša Janezek. — Kdo ti je pa to povedal? — Naš papa pravi tako.

Iz Crnomelja

Prestolonaslednik rojstni dan je praznoval tudi Crnomelj nadvise